

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansvarlig redaktør:
HAKON WARENDORPH

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
Tirsdag og onsdag kl. 11-15.
Telefon: 22 19 06 71 - (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 130,- (i omslag kr. 150,-). Utlandet + kr. 10...
Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248
Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- + m.v.a. pr. spaltem.m. <minstepris kr. 100,-.
Utgiiver: A/S HISTORISK FORLAG
ISBN 0802-9652

Profet i egen sekt

Magne Skjæraasen hører til den type mennesker som i sin selvrettferdighet er vanskelig å ta alvorlig. Hadde det ikke vært fordi han med fast spalteplass i landets ledende avis - riksdekkende og velansett - har så godt skytefelt og så lettvinnt kan ramme medmennesker med infamiteter utover rimelig anstendighet, ville vi oversett ham.

Han angriper febrilsk og med pondus og patos alle som ikke deler hans syn og gir intet slingsringsmonn. Han setter seg solid utover en annen Skjæraasens bud om å stå varsomt. Anton Olstad var 16. juli offer for Magnes vrede. Olstad har gjort seg til talsmann for en kritisk vurdering av våre politikeres fremmedpolitikk. Han er ikke alene om denne skepsis. Den deles av et overveldende flertall av det norske folk. Et faktum det av helt uforklarlige grunner gjøres alt for å skjule, bortforklare og endre med alle midler.

Disse fakta faller Skjæraasen tungt for brystet. Det har i lang tid gitt ham åndenød, og han legger denne gang i bramfrie former uttrykk for at han ikke liker "Norges mest-snerrende papir-tiger". Det er oberstløytnant Anton Olstad fra Hamar som Magnus iklær denne drakt. Olstad kan svare for seg selv, og vi ønsker ikke å gjøre ham noen bjørnetjeneste. Skjæraasen som type er imidlertid så skremmende at vi finner det nødvendig å advare.

Den særdeles finurlige blanding av personlig synsing, uredeligheter, ønsker om pressesensur (?), sammenblanding av Kirkes stilling under okkupasjonstiden overfor et - må vi anta - etter Magnes oppfatning ulovlig styre og den samme kirkes "ordrenekt" overfor et lovlig valgt styre og like lovlig ansatt embedsverk, forekommer helt absurd. I tillegg anfører han som sannhetsvitne rabbi Hillel som motsetning til Olstad og hans antagelig militante innstilling. Hillel står på ett ben og summerer "kjernen i den jødiske lære: Gjør mot andre hva du vil at andre skal gjøre mot deg."

Med det som skjer daglig i Palestinakonflikten som bakgrunn, fortøner Skjæraasens sammensurium seg som det rene tankespinn. Et solid eselspark til Ski menighetsråd, som ikke ønsker sivil u lydighet, føyer seg velplassert inn i kronikkørens heksejakt. Hans beklagelse over at Olstad slipper for lett gjennom "leserspaltens grove masker" gir et godt bilde av Magnes sans for fair play. Vi synes heller det er beklagelig at Aftenposten bare gjennom spredte leserinnlegg fremkommer med motforestillinger mot de godt plasserte og ofte injurierende kronikker og artikler om "rasisme og fremmedhat" som nesten daglig blir presentert avisens lesere.

Asbjørn Hansen, til minne

Av Kåre Flaam

Asbjørn Hansen, Horten, døde 24. juli, i sitt 83. år. Med ham er igjen en av veteranene gått bort. Han ble medlem av NS allerede i 30-årene og kom tidlig inn i partiarbeidet. Vi husker ham bl.a. fra de vellykkede Borre-stevnene. Under okkupasjonen fant han sin plass i rekkene av dem som ville holde hjulene i gang på best mulig måte og ble en skattet medarbeider ved fylkesfører-

kontoret i Vestfold. På grunn av usvikelig lojalitet og arbeidsomhet ble han tidlig opp tatt i Kamporganisasjonen (KO). Etter krigen, så snart forholdene gjorde det mulig, gikk han inn i rehabiliteringsarbeidet og sluttet opp om INOs virksomhet.

Han overtok sin fars skoforretning etter krigen og drev den fremgangrikt til han gikk av med pensjon. Asbjørn Hansen var vel ansett i Horten, og familie og venner vil savne ham.

Brev fra en jøssing-journalist, 93-modell

Av Svein Sjølie

Som en reaksjon på vår baksideleder i nr. 6 har vi mottatt følgende innlegg.

"Først vil jeg få takke for å bli kalt "jøssingjournalist" når jeg skriver om okkupasjonstiden. Det ser jeg på som en tillitserklæring.

I min omtale av oberst Konrad Sundlo i Vårt Blad har jeg benyttet meg av de kilder som finnes på det åpne marked. Først og fremst oppslagsverk. Aschehougs konversationsleksikon, femte utgave, tredje opplag. På side 251 blir oberst Konrad Sundlo omtalt.

I tillegg til dette var jeg på Krigsminnemuseet i Narvik, hvor jeg fikk utfyllende opplysninger av museumsbestyreren.

Dette rekker for meg, og sikkert for de fleste andre.

Hvis redaksjonen i Folk og Land kan dokumentere at jeg har tatt feil, skal jeg være den første til å rette opp mine feil. Men kanskje bør dere kontakte Krigsminnemuseet i Narvik å få de korrekte fakta om hva som skjedde i Ofotfjorden i april-dagene 1940.

Noen ytterligere diskusjon om emnet med Folk og Land ser jeg på som sløsing av tid inntil det dukker opp nye historiske fakta som gjør det nødvendig å skrive om historien. At dette skjer vil jeg betvile sterkt, selv om det fortsatt kanskje finnes noen i dette land som måtte tro eller håpe på det."

Til ovenstående har redaksjonen følgende å bemerke:

At et leksikon gjengir en løgn, gjør den ikke mindre usann. At et museum gir feilaktige opplysninger om okkupasjonsforhold, reduserer bare ytterligere tilliten til krigsmuseal virksomhet. Sannheten om oberst Konrad Sundlos holdninger og oppførsel under krigen i Norge fremgår nemlig helt klart av domsslutningen over ham, gjengitt i "Riksadvokatens Meddelelsesblad" nr. 51, utgitt i desember 1948.

Denne dokument forteller at oberst Konrad Sundlo ikke er dømt for noe forhold som gjelder tiden før den norske kapitulasjon 10. juni 1940, altså i den tid da krigen i Norge pågikk. Han har med andre ord slett ikke unn-

dratt seg sine plikter som norsk offiser. Av det Sjølie skrev i "Vårt Blad" fremgår det stikk motsatte, hvilket altså er usant. Sjølie har fått tilsendt kopi av domsslutningen over Sundlo, men ærlig talt burde han selv ha funnet frem til den før han satte slike alvorlige beskyldninger mot et navngitt menneske på papiret. Her var det ikke spørsmål om å vente på nye opplysninger. Her forelå allerede alle opplysninger, og de var lett for hånden.

Det virker som om Sjølie er stolt over å bli kalt "jøssing-journalist". Det bør han være forsiktig med. For det første erklærer han seg dermed som partisk og alt annet enn uhildet. For det annet er ordet "jøssing" betegnelsen på et svakt og unnfalende menneske, kfr. den unnfalende norske oppførselen under den meget uheldige episoden i Jøssingfjord noen måneder før 9. april 1940. At jøssinger av propagandamessige hensyn har forsøkt å legge en annen betydning i ordet, endrer ikke dette faktum.

Brev og dementi fra en kringkastingsstasjon, 1983-modell

Den 27. juni, 1983 ble det sendt et intervju i distriktssenderen i Bodø. Der fremkom det påstander om oberst Sundlo i likhet med Svein Sjølies i "Vårt Blad". Etter klage fra INO mottok instituttet nedenstående brev og i radioen den 15. juli ble dementiet som også er gjengitt nedenfor sendt over NRK Nordlands stasjon. Saken er omtalt og INO's brev til NRK's distriktkontor i Bodø med krav om beriktigelse samt de nedenstående reaksjoner fra NRK ble gjengitt i Folk og Land nr. 7, 1983.

Fra NRK, Bodø, fikk Instituttet dette brev, datert 18. juli 1983:

"Etter å ha foretatt nødvendige undersøkelser vedr. forholdene i Narvik våren 1940, har vi kommet fram til at det ikke var grunnlag for omtalen av Konrad Sundlo, slik den framkom i vår sending 27/6 1983.

Vedlagt følger vår beriktigelse, lest opp i vår sending 15/7 kl. 17.00.

Med Hilsen
Bjørn Pedersen"

Det utsendte dementi i kringkastingen lød:

"Så skal vi rette opp en feil vi gjorde i et programinnslag i vår

sending 27/6 klokka 1700. I et intervju vi hadde i forbindelse med krigsinvalidenes forhold i Lofoten ble det også referert til krigshandlingene i Narvik 9. april 1940. Det ble det sagt at daværende oberst Konrad Sundlo skulle ha gjemt bort det beste utstyret til dem som kom, altså tyskerne.

Dette medfører ikke riktighet. I de undersøkelser som ble gjort etter krigen framkom det ingen kritikk mot Sundlo på dette punkt.

Sundlo ble heller ikke dømt for dette i rettsoppjøret etter krigen. NRK-Nordland beklager feilen."

Når oppsto begrepet jøssing?

Av Trygve Engen, Nesna

I sine forøvrig koselige "Fotnoter" 12. mai nevner Gudmund Andreassen den kjente affæren i Jøssingfjorden 16. februar 1940, og skriver i den forbindelse. "Noen måneder etter ble landet okkupert av tyskerne, og begrepet jøssing oppsto . . ."

Yngre lesere kan av dette få den oppfatning at begrepet "jøssing"

først oppsto etter at tyskerne var kommet til Norge som okkuperanter. Det er imidlertid ikke riktig. Da invasjonen kom 9. april, hadde ordet jøssing vært brukt i de nordiske språk fra midten av februar. Det ble aller først brukt av en svensk avis i forbindelse med meldingen om det britiske folkerettsbrottet i Jøssingfjorden. "Jøsse" er et svensk ord for hare, og når bladet skrev at nordmen-

nene i nevnte høve hadde oppført seg som "jøssinger", ville det altså si; som reddharer.

Her i landet ble ordet fra samme tid brukt om de nordmenn som prøvde å unnskylde eller likefrem forsvare britenes klart folkerettsstridige fremgangsmåte. Det potetslaget som senere fikk dette navnet, er imidlertid ikke blaut på knollen.

Nordlandsposten 19.5.93.